

Pol nuŋ Taitas köp kai kītöŋa

¹ Nĩ Pol. God nĩ yad nĩgmĩn mabö rĩ nölĩb nöbö nuŋ i mĩdön, Jisas Kraiss mönö wä pön dub nöbö nuŋ i mĩdla.

God nĩ yad nĩgöŋ aku, nöbö mö nuŋ pĩba rĩmĩd akuyöbö ñĩgö God Mönö aku yad nöl̄mön, ñĩŋ mönö aku nugw pĩ gö nĩgön, mönö mĩ il aku nugw ri abön, rĩg yadmĩd mag akuyöbö akwör rĩŋ, me rön, God nĩ mabö aku yad nĩgöŋa. ² God nuŋ inakmönö i hörölöm. Nuŋ maduar ör mögöri b rĩ nĩgölöŋ wop aku mönö ma yadön yad nĩgöŋ aku, nöbö mö bĩl kai mönö mĩ nuŋ aku nugw pön, mönö mĩ il aku nugw ri abön, rĩg yadmĩd mag akuyöbö akwör cöñ akuyöbö, nuŋ ñĩgö öim mĩdĩb mag aku nöiöna.

³ Wop nuŋ keir yad nĩgöŋ wop akwör, God mönö nuŋwa wöxnö nĩgöŋa. God, Kömö Pĩb Nöbö an aku, nĩ yad nĩgmĩn, mönö wä nuŋwa wöxnö yad nöl̄ yönmĩdla.

⁴ Taitas, nagö köp kĩ kai kĩtmĩdla. God Mönö akwör yad nöl̄mĩdmön, naŋ Kraiss Jisas nugw pön, mönö wä adö paŋyöbö akwör nugumĩdöla aku mĩ, nagö ha wä nĩ, me rĩmĩdla. Acö God aipam, Kömö Pĩb Nöbö ana Kraiss Jisas aipam, nagö ögwö yöxön, pĩ ösös rĩ ri abön nugwidix mĩdĩŋ, naŋ tar mĩd rĩ abö.

⁵ Nĩ nagö röbö wödöböŋ mögöri b Krit yad nĩgön yadma, “Nöbö mö ñĩgö Kraiss mönö wä aku yad

nölm+ŋ piaku, naŋ iswob du nugwön, mabö bli rölm+ŋ aku r+ g+rön, Jisas nugw pöi nöbö mö nuŋwa mögö+r+b hör+rör m+idöi bla, ñ+gö nugwid+x m+id+b nöbö bli yad n+gö,” r+ma.

⁶ Makwam Jisas nugw pöi nöbö mö bla ñ+gö nugwid+x m+id+b nöbö bli yad n+gnöb, nöbö hör yad n+gm+j+nö. Nöbö mag wä rön m+id ri abm+idöi piakwör nugwön yad n+gö. Mö ñ+ŋ paŋyöbö iör pön, mön+ŋ halöu ha kap bla nugwid+x m+id ri aban, ñ+ŋ Krais nugw pön, acö mam mönö yöxön mai duön amn+mab r+m+idölöi, nöbö piakwör nugwön yad n+gö. ⁷ Krais nöbö mö nuŋwa nugwid+x m+id+b nöbö piaku ñ+ŋ God mabö nuŋwa keir nugwid+x m+idöia. Makwam, nugwid+x m+id+b nöbö piaku ñ+ŋ r+ ri ab+ŋ, nöbö mö bli ñ+gö yad höimöubä maga n+gölan. Nöbö mönö nuö nuö yadm+idöi piaku, nöbö r+mgör ölsö rödm+idöi piaku, nöbö röbö ölsö n+mön u p+lm+idöi piaku, nöbö öb+l nuö nuö palm+idöi piaku, nöbö köme ulnöu r+g ap bla kib p+m+idöi piaku, ñ+gö nugwön yad n+gm+j+nö. ⁸ Nöbö mö Krais nugw pöi bla ñ+gö nugwid+x m+id+b nöbö piaku, nöbö mö pad piakuyöbö höm, ñ+ŋ ñ+gö yad wahax pön, pön ram ñ+ŋa yuö kwo pön du n+göña; ap agap ap+m wä m+id piaku madmag n+göña; r+b m+x+ñ ñ+ŋa keir r+byöx nölm+id mag akuyöbö r+m+idölöi; nöbö mö r+b aipam nöbö mö mölyöbö piaku aipam magal+g p+ ri aböña; nöbö leia m+jn+ŋö, rön, öim öim God Mönö r+g yadm+id mag akuyöbö akwör r+byöx nugwön, ususör rön r+g yadm+id mag aliö akuyöbö cöña. ⁹ Ñ+ŋ keir Krais mönö ma höd

yad nölmin nugwim akwör nugw pi cici nigön ri girön, Kraiss nöbö mö piaku ñigö Kraiss mönö paxdöriö akwör yad nöl ri abiñ, ñiñ nugw pön ri byöx giba aliñ g m+jöña. Nöbö mö mönö paxdöriö aku röd abmidöi piaku, ñigö mönö paxdöriö adaku yad nöl ri abiñ, mönö painjö yadib maga nigen.

¹⁰ Aku agapim: Kraiss nöbö mö nuñwa midöliñö, rimidöi nöbö mö akuyöbö miga akwör God Mönö aku röd abön, mönö inakmönö piaku pön nöbö mö bli ñigö yad nölön, pön paxip ödöi gwogwo aku dumidöia. Nöbö piaku miga akwör nöbö Juda yöbö. Ñiñ Kraiss nugw pöi aku, ji Juda nöbö mö yöi akuyöbö ñiñ Kraiss nugw pön, uña ödöröñ aku mi, Kraiss nöbö mö nuñwa m+jöñiñö, rimidöia. ¹¹ Nagö yadan ñiñ mönö inakmönö aku röböxiñ. Riñ ap piaku pininjö, rön, ñiñ mönö inakmönö akwör yad nölmin, nöbö bli nöbö mö halöu ha ram ñiña pisariñ hölimmidöi piaku magaliñ mönö inakmönö aku nugw pöia.

¹² Krit yöbö mönö yadib nöbö ñiñ keir i yadöña, “Nöbö mö Krit piaku öim mönö inakmönö hörön, mag gwogwo akwör rön, ipitön mabö röloi; ap wä miga akwör pininjö, rön, wöñö höpebö röxg midöinjö,” röña. ¹³ Nöbö Krit yöbö mönö yadöñ aku mi ödöriö yadöña. Aliö almidöi aku, nañ ñigö mönö ölisö yadön yadyöxañ, ñiñ inakmönö hörmidöi adaku röböxön, Kraiss mönö wä paxdöriö akwör nugw pinñ.

¹⁴ Ñigö mönö ölisö yadön yadyöxañ, Juda nöbö

mö hör haiwo maduebö piaku yadmïdöi mag aku rëbëx+η; nöbö mö Kraiis mönë ma aku höj nugwön, ñ+gë al alië c+në, r+midöi nöbö piaku, mönë ñ+η aku yöxm+jeñ.

¹⁵ God nöbö mö wä nuη piaku ap bli hölul r+midölöi; ap wä me rön amn+mab p+midöia. J+ nöbö mö ap kib mag gwogwo akwör r+midöi piaku aipam, nöbö mö Kraiis nugw pölöi piaku aipam, ap m+ga akwör hölul r+midöia. Nöbö mö piaku röxgëb, r+ë mag ñ+ηa aηadë gwogwo r+m+η, r+byëx nugw ri abm+idölöi. ¹⁶ God Mönë nugw pön, nöbö mö nuηwa midöl+ηë, r+midöi aku, j+ ñ+η r+g r+midöi mag aku nugwön nugwëla, ñ+η God nöbö mö nuηwa yöi. Ñ+η God Mönë wä r+g yadm+id mag akuyëbö höj nugum+idöi aku m+, ñ+η ap wä i r+ë maga n+göl. Alm+idöi mag aku God nugum+η ölsë wëla.

2

Kraiis nöbö mö nuηwa akuyëbö ñ+gë nugwid+ix mid ri abë

¹ Nagë nöbö mö piaku ñ+gë God Mönë mag paxdërië akwör yad nölm+idë. ² Nöbö dib röxgëi piaku ñ+gë yad nöi ri aban, rëbö wain ap akuyëbö m+ga n+m+η u p+ilen+m; ñ+η r+byëx nugw ri abön, mag gwogwo röl+η; m+ix+ñ ñ+ηa keir r+byëx nölm+id mag akuyëbö röl+η; ap agap+m r+m+jön aku, ñ+η usüsör rön Kraiis mönë wä nuη aku nugw p+ gö n+gön, Kraiis nugwo c+r+p gö n+gön, nöbö mö piaku madmag ödërië n+gön, usüsör rön r+p duön, nöbö tar höimöl+ëb m+da m+jëña. ³ Mö dib röxgëi

piaku ñigö algör ör yad nöl ri abañ, ñiñ God Mönö rîg yadmîd akuyöbö akwör rön rî ri abañ; ñiñ nöbö mö bli yad höimöuñ ib ñiñᵗᵗ pîñ duenîm; ñiñ röbö wain ap akuyöbö mîga nîmîñ u pîlenîm; ñiñ mag wä rol akwör yad nöl ri abañ. ⁴ Ñiñ aliö mîd ri abön, yonᵗᵗdön nöbö pöi mö bla ñigö yad nöl ri abañ, ñiñ piönö nöböñiñ nöbö ñiñ bla madmag nîgön, halöu ha ñiñ bla madmag nîgöña; ⁵ mîxiñ ñiñᵗᵗ keir rîbyöx nölmîd mag akwör reñ; ñiñ hölul mîdöl mag akuyöbö mîdön, mabö, ram ñiñ piaku rî ri abön, nöbö mö bla pî ri abön, nöböñiñ nöbö mönö yajöñ aku yöxön mai diöña. Aliö almîjöñ aku, nöbö mö bli nugwön, God Mönö aku yad höimöueñ.

⁶ Ha nöbö piaku ñigö mönö ölsö yadañ, mîxiñ ñiñᵗᵗ keir rîbyöx nölmîd mag akuyöbö reñ. ⁷ Nagö agö mönö bîlîm ñigö yad nöinö aku, nañ keir öim öim ap magalîg pañ mag akwör rañ, ha nöbö piakwör nugwön, ñiñ kwo pañ mag aliö akuyöbö akwör rîmîdîñ. Makwam nagö nöbö mö bla mönö yad nöinö aku, imöu imöu gîrön yadmîjîñö; rîbyöx nugw ri abön God Mönö paxdöriar yad nöl ri abö. ⁸ Mönö yadîba rîmîdlö aku nugw ri abön yadañ, nöbö mö anîñ nugum ölsö wölmîd piaku mönö bli hölu wöhö nugwön ñiñ keir möigw yöxöña.

⁹ Makwam Kraîs nöbö mö nuñwa, nöbö mö bli rîg wob pön höm, nag mabö röxg rîmîdöi piaku ñigö yadañ, nöbö dib na wä cön adakwör cîñö, rön, mönö bli painö yadölön, nöbö dib ñiñ bla rîg yajöñ mag akwör rîmîdîñ. ¹⁰ Nuö nöbö ñiñ

piaku ap bla kib peñ; öim nuö nöbö ñiη piaku ap bla magaliḡ nugwidix ri abön, mabö magaliḡ ri ri ab mid+iη. Aliö alön ösös ri ri abm+ijöñ aku, nöbö mö piaku nugwön, God Kömö Pib Nöbö an aku mönö nuηwa nugwön yajöña, mönö aku mönö m+i+m, nugw pib mönö maku, me cöña.

11 God nöbö mö piaku magaliḡ m+i ödöriö ögwö yöxm+i+d aku m+i, Krais Jisas mögöri+b il k+i wöxnö hön wöröxi+m nugug+i+rön, nöbö mö piaku magaliḡ ram nuηwa adöx yöd röul adö kau sö öim öim kömö m+i+d+i+bä maga ra. 12 God nuη an+iη m+i ödöriö ögwö yöxm+i+d aku nugwön nugwöla, ap kib mag gwogwo r+i+m+i+döl piaku aipam, m+i+x+iñ ana keir r+i+byöx nölm+i+d mag akuyöbö r+i+m+i+döl aku aipam, röböxön, mögöri+b il k+i m+i+döl yöri+k m+i+dön, r+i+byöx nugw ri abön, nöbö mö bli ap gwogwo i röin+iη, kwockwoc palön God Mönö riḡ yadm+i+d mag akuyöbö akwör c+i+n+iηa. 13 Makwam, God an Jisas Krais an+iη kömö pi Nöbö aku mila aliḡ höuöil hön+iηö, rön, r+i+byöx ḡi+ba aliḡ m+i+dön, wahax pön r+i+b wä yöx nugu gör m+i+döla. 14 Jisas an+iη ñöx niḡön wöröxöη aku, “Ap kib mag gwogwo r+i+m+i+döi piaku magaliḡ painö nölmön, ñiη nöbö mö hölul m+i+döl na keir m+i+dön, mag wä akwör ri ri abn+iηö, ri r+i+byöx nugugu m+i+d+iη,” me rön, an+iη ñöx niḡön wöröxöηa.

15 Mönö yadm+i+d+i+l k+i nöbö mö piaku ñiḡö yad nöli ri abö. Nöbö mö amn+i+mab r+i+m+i+döi piaku ñiḡö kwockwoc palön yad nölaη, mönö nagö yöxöña.

3

Krais nöbö mö nuŋwa pödpöd cõñ

¹ Krais nöbö mö nuŋ piaku ñigö yadaŋ, kiŋ bla aipam, gapman nöbö dib bla aipam mönö riŋ yajõñ mag akwör riŋ. Öim ör ñiŋ nöbö mö bli ñigö ri ri abib maga nigön aku, ñigö ri ri abiŋ. ² Nöbö mö bli ñigö inakmönö hörön yadiŋ ib ñiŋa piŋ duen+m; mönö nuö nuö yadeñ; nöbö mö bli yad pön ri ri abön, nöbö mö piaku magalig piŋaŋ nöbö mö höimöliö mid ri abiŋ. ³ Aku agapi+m: an keir höd algör ör riŋbyöx nugw ri abmidölöl. God Mönö riŋ yadmid akuyöbö höj nugwön, miŋiñ ana keir riŋbyöx nölmid mag akwör ciniŋö, rön, klabis nöbö röxg midmidmiŋa. An ap kib mag gwogwo akwör ri gir midmidmiŋa; nöbö mö piaku ñigö riŋ gwogwo yöxön, ap ñiŋ bla ap ana aliŋ midöxisöŋö, rön, ñigö painö painö nugum ölisö wölm rimidmiŋa.

⁴ Höd almidöl aku, ji mai Kömö Piŋ Nöbö an aku, God nöbö mö ögwö yöxön madmag niŋ Nöbö aku, wöxnö nigöŋa. ⁵ God nuŋ aniŋ kömö pöŋa. Aniŋ kömö pöŋ aku, an keir ap wä bli rimin aniŋ kömö pölöŋ. Nuŋ aniŋ mi ödöriö ögwö yöxmid aku mi, aniŋ kömö pöŋa. Alöŋ aku, Inöm Leia aniŋ yad abmin hön, piŋ ana öriŋ abmin, nöbö mö yonyöbö ödöriö wöxnö nigöla. ⁶ Kömö Piŋ Nöbö an Jisas Krais aniŋ ñöx nigön wöröxön an kömö pöŋ aku mi, God nuŋ Inöm Leia aniŋ aŋadö yad abmin hön yuö an kwo midä. ⁷ God alöŋ mag

aku, anɪŋ uliöxön nöbö mö kömö wä na pɪmön, kömö öim mɪdɪb mag aku pɪŋ, me rön, röŋa.
⁸ Mönö mɪ ödöriö aku maku.

Naŋ mönö yadmɪdɪl kɪ nugw ri abön ususör rön yad nölaŋ, God nugw pöi nöbö mö piaku rɪb paŋyöbö akwör nugwön, nöbö mö bli ñɪgö rɪ ri ab gɪrön mɪdɪŋ. Aliö almɪjõñ aku rɪ ri abõña. Mönö kɪ mönö wä mɪdöm; ñɪŋ mönö wä kɪ mögöriɪb piaku piaku pön duŋ, rɪg yad mag akuyöbö akwör rɪmɪjõñ aku, nöbö mö magalɪg tar mɪd ri abõña.

⁹ Jɪ nöbö mö bli mönö amnör yadɪp uhö gɪrön, nöso auso an bla al aliö yöxɪm hö, rön, Juda lo mönö aku al aliö mɪdö, rön, mönö nuö nuö yadmɪjõñ aku, nagö pɪsaŋ yadmɪjɪnö. Mönö piaku il i mɪdöl; nöbö mö mönö hör aku nugwön tar mɪd ri abɪb maga nɪgöl.

¹⁰ Nöbö mö bli God Mönö ödöriö aku röböxön hör mönö bli yadmɪdɪŋ, wop paŋyöbö i ñɪŋ yadyöxö. Nugumɪdölɪŋ mönö, wop igwö aipam yadyöxö. Wop igwö yadaŋ nugweñ aku, mödö ñɪgö aŋadö röböxö. ¹¹ Naŋ nugulö, nöbö mö aliö almɪdöi piaku ñɪŋ rɪb gwogwo akwör yöxön, ap kib mag gwogwo akwör rɪ gɪr mɪdɪm, rɪb mad-mag yuö ñɪŋ kwo pɪxa mɪd aku wöxnö nɪgmɪn nugwöla.

¹² Nɪ mai Atemas mönö Ticikas yad abmön, naŋ mɪdlö yöra waŋ, naŋ yadkap höb maga rɪmɪjõn aku, yadkap Nikopolis tauna hö. Ibaud rön ij rɪmɪjõn wop aku nɪ du mɪjɪn Nikopolis tauna.
¹³ Sinas lo mönö nugw nöbö aku Apolos yöŋö, ñɪgö pɪ ri aban, ñɪŋ ödöi duba rɪmɪjõñ aku, ap

---

3:9: 2Tim 2:14,16   **3:10:** Mat 18:15-17   **3:12:** Epes 6:21-22;
 Kol 4:7-8   **3:13:** Apos 18:24; 1Kor 3:5-6

ñiη bli mīden aku nōlaη pīragōn diōña. ¹⁴ Krais nōbö mö nuηwa Krit mīdōi piaku, ñiη mabō rī gīr mīdīη ap maga waη. Ñiη ususōr rōn ōim ōim mag wā akwōr rī ri ab gīr mīdōn, mabō rī gīr mīdōn, ap maga nīmōn, nōbö mö ap mīdōl akuyōbö bli nōiōña.

¹⁵ Taitas. Nōbö mö nī pīsaη mīdōl yōrīk nagō, “Mīdlō ä?” rīmīdōia. An Krais mōnō wā nugw pōn mīdōl mag aliō akuyōbö nugw pōn anīη madmag nīgmīdōi nōbö mö piaku ñīgō, “Mīdōiη ä?” rō.

God ñīgō magalīg ōgwō yōxōn nugwidīx mīdaη.

MÖNÖ KÖMÖ
The New Testament in the Haruai language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Haruai long Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Haruai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2023 from source files dated 8 May 2021

9e954707-a711-5aaf-8460-3e8220e0e211